

Projekt

z dnia 18 marca 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY KOCZAŁA**

z dnia 26 marca 2026 r.

**w sprawie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz
przeciwdziałania narkomanii na 2026 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436), art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) Rada Gminy Koczała uchwala, co następuje:

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2026 ROK**

Rozdział 1.

Wstęp

§ 1. Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy, a ich podstawę prawną stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (przepisy dotyczące ograniczeń reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz osób objętych zakazem sprzedaży i podawania napojów alkoholowych), a także występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

§ 2. Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, a ich podstawę prawną stanowi ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Przeciwdziałanie narkomanii obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu społecznego.

§ 3. 1. Realizacja zadań wymienionych w § 1 i 2 jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Program ten jest częścią strategii rozwiązywania problemów społecznych i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia.

2. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Przez uzależnienia behawioralne należy rozumieć takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (m.in. korzystanie z internetu, mediów społecznościowych, urządzeń mobilnych, hazard, zakupy, praca), a ich specyfiką jest utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami.

§ 4. Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na 2026 rok, zwany dalej programem, określa cele i zadania Gminy Koczała w tym zakresie. Jest on częścią Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Koczała na lata 2023-2031. Program jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań profilaktycznych oraz naprawczych zmierzających do ograniczenia spożycia alkoholu, a także przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym wśród mieszkańców gminy Koczała. Sposoby realizacji zadań ujętych w Programie dostosowane są do potrzeb i możliwości ich realizacji w gminie Koczała w oparciu o posiadane zasoby.

Rozdział 2.

Diagnoza problemów alkoholowych oraz innych uzależnień w gminie Koczała

§ 5. 1. Gmina Koczała liczy 3009 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały (dane na 31.12.2025 r.), w tym 563 osób poniżej 18 roku życia, 1662 osoby w wieku produkcyjnym (kobiety 18-59 lat i mężczyźni 18-64 lata) i 784 osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety 60 lat i więcej, mężczyźni 65 lat i więcej). Na dzień 31 grudnia 2025 roku na terenie gminy funkcjonowało 11 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 3 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. W 2024 roku było to odpowiednio 11 i 2 punkty sprzedaży.

2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koczale w 2025 roku odbyła 9 posiedzeń i przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące z 9 osobami nadużywającymi alkohol.

3. Z funkcjonującego w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin w 2025 roku korzystało 22 osób, z czego 8 osób systematycznie uczestniczyło w spotkaniach. W 2024 roku były to odpowiednio 37 i 17 osób. W 2025 roku odbyło się 224 godziny dyżuru w ramach punktu informacyjno-konsultacyjnego. Punkt udziela informacji i konsultacji zarówno w zakresie uzależnień od alkoholu, jak i narkotyków.

4. W 2025 roku swoje spotkania w Koczale kontynuowała grupa AA, która swoją działalność rozpoczęła w 2020 roku.

5. W maju i czerwcu 2022 roku na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koczała na lata 2023-2031 przeprowadzono badanie ankietowe, które miały na celu zdiagnozowanie postaw członków społeczności lokalnej wobec podstawowych problemów społecznych związanych z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków, a także uzależnieniem od hazardu, przemocą w rodzinie, środowisku szkolnym oraz cyberprzecią. W badaniu wzięli udział losowo dobrani przedstawiciele lokalnych środowisk społecznych: dorośli mieszkańcy (100 osób), dzieci i młodzież z klas 4-6 (32 osoby), dzieci i młodzież z klas 7-8 (52 osoby) oraz pracownicy instytucji pomocy społecznej. Ankietowani dorośli mieszkańcy gminy Koczała wskazali, że najpoważniejszym problemem w społeczności gminy są długotrwałe choroby. Drugim w kolejności wskazanym problemem jest problem uzależnienia od alkoholu (łącznie 60%, w tym 46% jest zdania, że jest to problem raczej istotny, a 14%, że bardzo istotny).

Dorośli respondenci wskazali, że na terenie gminy niemal nie występuje problem uzależnienia od dopalaczy. 62% ankietowanych dorosłych mieszkańców gminy Koczała dostrzega potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania różnego rodzaju uzależnieniom.

Rozdział 3.

Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i profilaktyczna prowadzona w szkołach i placówkach systemu oświaty

§ 6. 1. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii w programie uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzaną zgodnie z tymi przepisami.

2. W przyjętym na rok szkolny 2025/2026 Programie Wychowawczo-Profilaktycznym Szkoły Podstawowej im. Żołnierzy I Armii Wojska Polskiego w Koczale profilaktyka uzależnień ujęta została w Obszarze VII, a cel określono jako zapobieganie uzależnieniom wśród uczniów. Cel ma zostać osiągnięty poprzez realizację dwóch zadań: systematyczne działania profilaktyczne dotyczące zagrożeń związanych z sięganiem po środki psychoaktywne, alkohol, papierosy i e-papierosy oraz kształtowanie postaw asertywnych. Zakładane formy realizacji tych zadań to m. in.: przekazywanie wiedzy o konsekwencjach stosowania używek, działania profilaktyczne, tydzień profilaktyki, realizowanie tematów profilaktycznych w ramach lekcji wychowawczych, filmy i prezentacje profilaktyczne, spotkania z policjantami i psychologiem, konkursy, promowanie aktywności sportowej jako alternatywy dla używek, doskonalenie technik asertywnych i uczenie podejmowania decyzji ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności odmawiania, warsztaty nakierowane na wszechstronny rozwój osobisty ucznia i wyposażenie go w umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania we współczesnym świecie, propagowanie zdrowego stylu życia, uświadomienie niekorzystnych skutków zażywania substancji uzależniających oraz nauka dokonywania właściwych wyborów.

Rozdział 4.

Cel i zadania programu

§ 7. 1. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy mieszkańców gminy Koczała na temat zagrożeń wynikających z używania substancji psychoaktywnych (alkohol i narkotyki) i uzależnień behawioralnych, zapobieganie uzależnieniom oraz pomoc osobom z problemami alkoholowymi i narkomanii.

2. Cel programu, o którym mowa w ust. 1, planuje się osiągnąć poprzez realizację niżej wymienionych zadań.

Zadanie	1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, współuzależnionych i członków ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem.
Sposoby realizacji	1.1. Zapewnienie funkcjonowania punktu informacyjno-konsultacyjnego. 1.2. Zapewnienie porad psychologa. 1.3. Objęcie szkoleniami i zajęciami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki osoby zatrudnionej w punkcie informacyjno-konsultacyjnym.
Zadanie	2. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii.
Sposoby realizacji	2.1. Zapewnienie poradnictwa psychologa. 2.2. Prowadzenie działań na rzecz wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności organizacja świetlicy dla dzieci i zajęć socjoterapeutycznych i rozwojowych. 2.3. Przeciwdziałanie przemocy domowej, w szczególności prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci, możliwości uzyskania pomocy i miejsc, które taką pomoc świadczą, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, kursów i warsztatów podnoszących kompetencje przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2.4. Realizowanie zadań związanych ze zobowiązaniem do podjęcia leczenia odwykowego oraz finansowanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
Zadanie	3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Sposoby realizacji	3.1. Finansowanie różnych form zajęć profilaktycznych, wychowawczych i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, w szczególności programów rekomendowanych (m.in.: zakup programów profilaktycznych, rekwizytów, nagród, gadżetów, artykułów plastycznych, papierniczych i spożywczych). 3.2. Dofinansowanie różnych form artystycznych propagujących zdrowy i trzeźwy styl życia (m.in.: spektakle teatralne, koncerty, konkursy). 3.3. Finansowanie profilaktycznych i terapeutycznych form wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży dla rodzin wymagających wsparcia. 3.4. Finansowanie działań promujących zdrowy styl życia łączących profilaktykę z aktywnością fizyczną (sportem lub rekreacją). 3.5. Organizacja oraz dofinansowanie działań profilaktycznych oraz lokalnych imprez, akcji lub wydarzeń o charakterze profilaktycznym lub z elementami profilaktyki uzależnień. 3.6. Dopuszczenie świetlic, innych placówek oraz punktów realizujących program w wyposażenie i pomoce dydaktyczne. 3.7. Zakup czasopism, plakatów, broszur, filmów i innych materiałów edukacyjnych o tematyce profilaktycznej. 3.8. Zakup specjalistycznych szkoleń i kursów na potrzeby pracy profilaktycznej, w tym szkoleń i kursów przygotowujących do realizacji rekomendowanych programów profilaktycznych oraz na potrzeby pracy z dziećmi i młodzieżą oraz ich rodzicami. 3.9. Szkolenia dla członków GKRPA. 3.10. Finansowanie lub dofinansowanie badań ankietowych, analiz, diagnoz, ekspertyz, raportów itp. w zakresie używania substancji psychoaktywnych, postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych. 3.11. Zakup szkoleń dotyczących strategii rozwiązywania problemów wynikających z uzależnień. 3.12. Dofinansowanie działań w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zapobiegania przypadkom naruszeń prawa i porządku publicznego będących wynikiem spożywania alkoholu.
Zadanie	4. Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.
Sposoby realizacji	4.1. Udzielanie wsparcia materialnego i edukacyjnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień. 4.2. Dofinansowanie programów dla osób uzależnionych od alkoholu realizowanych przez organizacje pozarządowe. 4.3. Prowadzenie współpracy z ruchami, społecznościami i organizacjami abstynenckimi.
Zadanie	5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
Sposoby realizacji	5.1. Kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych sprawdzające przestrzeganie przepisów ustawy. 5.2. Podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy dotyczących zasad reklamy i promocji napojów alkoholowych prowadzonej na terenie gminy oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18 oraz na kredyt i pod zastaw. 5.3. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy.
Zadanie	6. Wspieranie reintegracji społecznej i działań na rzecz powrotu osób uzależnionych i ich rodzin do społeczności.
Sposoby realizacji	6.1. Współpraca z podmiotami zatrudnienia socjalnego według potrzeb.

Rozdział 5.

Realizatorzy programu

§ 8. 1. Zadania wynikające z programu będą realizowane przez Urząd Gminy Koczała w ścisłej współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołem Kształcenia i Wychowania w Koczale i Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Koczale, a także organizacjami pozarządowymi, placówkami i służbami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym.

2. Na poziomie lokalnym pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu zachowań ryzykownych i uzależnień prowadzona jest w punkcie informacyjno-konsultacyjnym i Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Koczale. W szkole podstawowej i przedszkolu w Koczale prowadzona jest profilaktyka uniwersalna. Przy prowadzeniu działań profilaktycznych i interwencyjnych szkoła współpracuje z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz Policją. Policja, prokuratura oraz sąd realizują zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii w ramach swoich kompetencji.

Rozdział 6.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

§ 9. Za pracę członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będą pobierać wynagrodzenie kwartalne w wysokości 2% minimalnego wynagrodzenia pracowników ustalonego na dzień 1 stycznia 2008 r.

Rozdział 7.

Plan dochodów i wydatków na realizację programu

§ 10. 1. Źródłem finansowania programu są środki finansowe z budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Wyłącznym dysponentem środków finansowych w rozdziale 85153 Zwalczanie narkomanii i rozdziale 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi jest wójt. Niektóre z zadań programu będą finansowane z budżetów poszczególnych jednostek realizujących program.

2. Plan dochodów i wydatków na zadania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii określa każdorazowo uchwała budżetowa na dany rok.

Rozdział 8.

Monitorowanie realizacji programu

§ 11. Wójt sporządza raport z wykonania w danym roku programu i efektów jego realizacji i przedkłada go radzie gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

Rozdział 9.

Postanowienia końcowe

§ 12. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Koczała.

§ 13. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2026 r.

UZASADNIENIE

Zgodnie ze znowelizowaną ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz znowelizowaną ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) realizacja zadań własnych gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a także przeciwdziałania narkomanii prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Program ten jest częścią strategii rozwiązywania problemów społecznych i uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii określone w Narodowym Programie Zdrowia. Od 2021 roku elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniem behawioralnym. W programie rada gminy określa zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Środki finansowe na realizację programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy oraz z opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. małpki), a także budżetów poszczególnych jednostek realizujących zadania programu.

Wobec powyższego podjęcie uchwały jest zasadne.